

ÁLYKTANIR ÁRSPINGS SASS 2021

Umferðaröryggi (einbreiðar brýr, yfirborð vegar)

Ársþing SASS 2021 áréttar niðurstöður Samgönguáætlunar SASS 2019-2029 er varðar öryggi á vegum en fagnar þeim úrbótum sem gerðar hafa verið og voru tilteknar í áætluninni.

Ítrekað er mikilvægi þess að fyrirhuguðum áformum varðandi **úrbætur á þjóðvegakerfinu** gangi eftir um að **tryggja umferðaröryggi** s.s. merkingar á vegum. Einnig verði hugað að öryggi hjólandi umferðar, hestaumferðar o.s.frv. Er bent á mikilvægi þess að fara í **átak í umferðarfræðslu/forvörnum og gæslu**. Upplýsingaveitur eru lyklatríði í að fræða ferðamenn til að draga úr slyshættu á vegum landsins.

Leggja skal áherslu á forgangsverkefni sem fyrrgreind skýrsla samtakanna tekur til og eiga að vera kláraðar. **Einbreiðar brýr á Suðurlandi** á þjóðvegi 1 eru **19 talsins. Þeim verður að útrýma**. Slyshætta er mikil af einbreiðum brúm og því nauðsynlegt að gera úrbætur þar á.

Vegagerðin er hvött til að **auka eftirlit og heflun**, og annað viðhald á malarvegum frá því sem nú er.

Grynnslin og aðrar hafnir á Suðurlandi

Ítrekaðar eru fyrri ályktanir um að **tryggja nægt fjármagn til viðhalds, rannsókna og uppbyggingar hafna** á starfssvæði samtakanna. Vísað er til **Samgönguáætlunar Suðurlands 2019-2029** þar sem ítarlega er gert grein fyrir þessum þáttum.

Lögð er áhersla á að stjórnvöld tryggi áframhaldandi fjármagn **til eflingar og uppbyggingar hafnar í Þorlákshöfn**, sem er orðin gríðarlega mikilvæg hvað varðar atvinnuuppbyggingu fyrir Suðurland í heild.

Flugsamgöngur

Flugsamgöngur þarf að tryggja áfram til **Hornafjarðar** og **Vestmannaeyja** með opinberum stuðningi. Þær eru mikilvægar almenningssamgöngur og **tryggja aðgengi íbúa að öruggri heilbrigðisþjónustu og sérfræðiþjónustu** sem ekki fæst heima fyrir og þarf um langan veg að sækja. Óásættanlegt er að ekki sé áætlunarflug til Vestmannaeyja því það er mikilvægt öryggisatriði að það séu að minnsta kosti tvær samgönguleiðir milli lands og eyja.

Almenningssamgöngur

Ítrekuð er áskorun á ríkisvaldið að **standa vörð um almenningssamgöngur** í landinu.

Skorað er á stjórn SASS og stjórnvöld að ráðast í **þarfagreiningu á þjónustu almenningssamgangna** til að **mæta betur þörfum notendahópanna**, og bæta búsetuskilyrði í dreifðum byggðum landsins.

Fjarskipti

Ársþing SASS 2021 fagnar stefnu ríkisstjórnar í ljósleiðaravæðingu landsins *Ísland ljóstengt* og leggur áherslu á að haldið verði áfram á sömu braut enda er **háhraðatenging** forsenda búsetu og uppbyggingar atvinnulífs í landinu. Hingað til hefur áherslan verið lögð á háhraðatengingu í dreifbýli en nú þarf líka að **leggja áherslu á háhraðatengingu í þéttbýli**. Skorað er á stjórnvöld að það sé tryggð samkeppni á fjarskiptamarkaði og að það sé gott fjarskiptasamband á öllu Suðurlandi.

Hvatt er til að framkvæmd verði á álagstékk og viðkvæmnisprófum á fjarskiptakerfum en einnig viljum við þrýsta á uppsetningu 5G senda vegna **öryggishagsmuna** allra á Suðurlandi.

Vegtollar og nýframkvæmdir

Leggja skal áherslu á stórar nýframkvæmdir á Suðurlandi s.s. Ölfusárbrú, veg yfir Hornafjarðarfljót og göng gegnum Reynisfjall. Þessar nýframkvæmdir mætti hugsanlega fjármagna með hóflegum veggjöldum að hluta eða öllu leyti. **Útfæra þarf aðkomu ríkisins, hvort framkvæmdir verði að fullu greiddar með veggjöldum eða að hluta úr ríkissjóði.**

Áhersla verði lögð á að hugmyndir um gjaldtöku verði hugsaðar heildrænt og að gjaldtaka einstakra nýframkvæmda séu teknar til sérstakrar skoðunar. Áréttað er að ávallt sé fær hjáleíð við gjaldskylda vegi **til að tryggja jafnræði búsetu í dreifðum byggðum** landsins.

Þá er lögð áhersla á að skipting núverandi **tekjustofna skili sér til samgöngubóta** og mikilvægt að skipulagsákvörðunarréttur sveitarfélaga sé virtur við nýframkvæmdir vegna.

Skorað er á stjórnvöld að **ljúka fullnaðarannsóknum á jarðlögum milli lands og Vestmannaeyja** til að kanna hvort möguleikar séu fyrir hendi **til gerðar jarðganga**.

Kolefnisspor og samgöngur á Suðurlandi

Stjórnvöld og einkaaðilar eru hvattir til að **fjölga rafhleðslustöðvum** á Suðurlandi svo að sveitarfélögin verði leiðandi landshluti í minnkun kolefnislosunar á hringveginum og **hvetja þannig til vistvænni samgöngumáta með umhverfismálum orkuskiptum í samgöngum**.

Umhverfismál

Kallað er eftir samtali og samstarfi við ríkisvaldið í ljósi nýútkominnar stefnu ríkisins um aðlögun að lofslagsbreytingum. Það sem hvílir á sveitarfélögunum er m.a. að **draga úr kolefnislosun frá sorpi** um 60% til ársins 2030, aukin þörf fyrir öflugri fráveitu vegna aftakaveðra og aftakarigninga, krafa um annars konar nálgun og þekkingu á skipulagsmálum m.a. vegna aukinnar hættu á flóðum, efling brunavarna vegna aukinnar hættu á gróðureldum og efling almannavarna vegna tíðra ofanflóða og annarrar náttúruvár. Allt eru þetta kostnaðarsamar aðgerðir sem sveitarfélögin þurfa að ráðast í og lykilatriði að ríkisvaldið styðji við sveitarfélögin í þessum mikilvæga málaflokki sem loftslagsmálin eru.

Skorað er á ráðherra umhverfismála að leggja fé til sóknaráætlana landshluta enda snýr einn af þessum meginflokkum í Sóknaráætlun Suðurlands að umhverfismálum.

Sorpflokkun

Skorað er á sveitarfélögin á Suðurlandi að **samræma sorpflokkun** til einföldunar og betri árangurs við endurvinnslu á sorpi. Ljóst er að ólík sorpflokkun á milli sveitarfélaga getur ruglað íbúa og ferðamenn í ríminu og dregið úr þeim árangri sem er nauðsynlegur til þess **að draga úr því sorpi sem fer til urðunar**. Háværar raddir eru um að flokkun úrgangs verði samræmd á landsvísu.

Lagt er til að verkefnið *Umhverfis Suðurland* vinni að samræmdum upplýsingum og áskorunum til fyrirtækja á Suðurlandi þar sem þau eru hvött til þess að leggjast á árarnar með sveitarfélögunum í að **minnka úrgang, auka flokkun og endurvinnslu**. Lagt er til að nýja **þekkingarsetrið á Laugarvatni** verði nýtt sem þekkingar- og upplýsingamiðstöð um fráveitumál fyrir sveitarfélög á Suðurlandi. Loftslagsbreytingar, með meiri öfgum í veðri, kalla á **breytingar og nýjar lausnir í fráveitukerfum**

sveitarfélaga, eins og t.d. blágrænni ofanvatnslausn. **Mikil þörf er á fræðslu og nýrri þekkingu** vegna þessara breytinga og gæti þekkingarsetrið nýst til þess að safna saman þekkingu sem nýtist öllum sveitarfélögum á Suðurlandi.

ART verkefnið

Ársþing SASS lýsir **ánægju sinni með undirritun samstarfssamnings milli SASS og félagsmálaráðuneytisins sem tryggir rekstur ART-verkefnisins** næstu þrjú árin. Samningurinn er viðurkenning á ART verkefninu, tryggir starfseminni eðlilegt starfsumhverfi, og börnum og fjölskyldum þeirra öruggt aðgengi að þjónustunni.

Öldrunarþjónusta og hjúkrunarrými

Skorað er á stjórnvöld að **koma skipulagi og stjórnábyrgð á málefnum eldra fólks í betra horf**. Lyfta þarf grettistaki í þessum málaflokki og bent er í því tilliti á skýrslu verkefnisstjórnar um *Greiningu á rekstri hjúkrunarheimila* sem gefin var út í apríl 2021. Fyrirséð er að rekstrarkostnaður við hjúkrunarheimili muni vaxa umtalsvert vegna fjölgunar elstu íbúa og ef lögð er frekari áhersla á að bjóða búsetu fyrir þá sem eru elstir og hrumastir.

Þjónusta og stuðningur við aldraða er nærþjónusta sem eðlilegt er að sé á höndum sveitarfélaga en henni er sinnt með mismunandi hætti um landið. Rekstur hjúkrunarheimila hefur færst frá tveimur sveitarfélögum á Suðurlandi til ríkisins vegna vanefnda ríkisins á fjárframlögum með rekstrinum sem hefur t.d. haft þau áhrif að þjónusta sem áður var samþætt hefur skipst upp á fleiri hendur, orðið flóknari í framkvæmd og fjölgað gráum svæðum milli ríkis og sveitarfélaga. Til að koma í veg fyrir að slíkt verði raunin á fleiri stöðum er mikilvægt að **tryggja að fjárframlög ríkisins standi undir rekstri þessa mikilvæga málaflokks** auk þess að **fullnýta það húsrými** sem nú þegar er til staðar á Suðurlandi.

Aðgerðaráætlun heilbrigðisráðuneytisins um **heilsueflingu aldraðra** er fagnað þar sem lögð eru til mikilvæg skref í útfærslu samstarfs í heilsueflingu aldraðra í heimabyggð. Mörg sveitarfélög hafa sýnt frumkvæði að snemmbærri íhlutun í þessum málaflokki sem mun draga úr kostnaði síðar meir og er brýnt að ríki styðji við það frumkvæði. Samstarf ríkis og sveitarfélaga varðandi heilsueflingu fyrir aldraða þarf að formgerast enn frekar, þar með talið skipulag og fjármögnun fyrir slíkt starf sem þarf að vera tryggt.

Skapa þarf skýra framtíðarsýn í málefnum eldra fólks með því að endurhugsa þjónustuna frá grunni í góðri samvinnu ríkis, sveitarfélaga og þeirra sem sinna þjónustunni. Nauðsynlegt er að **tryggja rekstrargrundvöll hjúkrunarheimila án tafar samhliða endurskoðun málaflokksins í heild** sinni og gera upp þann kostnað sem ríkinu ber að greiða og sveitarfélögin hafa þurft að bera fram að þessu.

HSu – heilbrigðisþjónusta

Áhersla er lögð á að **fjármagn til rekstrar HSu sé tryggt**. Umfang starfseminnar hefur aukist árlega og gríðarlega vaxandi álag á bráðamóttöku er staðreynd. Nauðsynlegt er að fullfjármagna verkefnið svo hægt sé að tryggja þar nauðsynlegan mannafla sem starfsemin krefst.

Áréttá skal **mikilvægi öflugrar heilsugæsluþjónustu í héraði**, heilsugæsla ætti ávallt að vera fyrsti viðkomustaður þjónustuþega. Ekki er til staðar kvöld- og helgarþjónusta í heimahjúkrun og félagslegri heimþjónustu á öllu Suðurlandi, sem er þó grunnforsenda þess að hægt sé að mæta áherslu stjórnvalda um sjálfstæða búsetu eldri borgara eins lengi og kostur er. Fjarheilbrigðisþjónusta hefur

skapað ný tækifæri m.a. til aukinnar sérfræðipjónustu í dreifðari byggðum sem ætti að nýta enn frekar. Til að heilsugæslustöðvar geti mætt þessari þjónustu þarf að tryggja að nægt fjármagn sé til staðar, hvort sem þjónustan er á hendi ríkis eða sveitarfélaga.

Sjúkraflutningar, þ.m.t. sjúkraþylur

Árþing SASS ítrekar ályktun sína frá 2019 og hvetur heilbrigðisráðherra til þess að hefja hið fyrsta verkefni um **rekstur sérhæfðrar sjúkraþylur**. Brýnt er á að slík þylra verði **staðsett á Suðurlandi** og sé hluti starfsemi HSu þar sem sjúkraflutningum hefur fjölgað verulega m.a. vegna fjölgunar ferðamanna. Þá hafa breytingar á þjónustu heilbrigðisstofnana á landsbyggðinni sömuleiðis leitt til þess að í fleiri tilfellum en áður þarf að flytja íbúa dreifbýlisins til Reykjavíkur ef alvarlega sjúkdóma eða slys ber að garði.

Skorað er á ráðherra að draga til baka hugmyndir um að staðsetja þyluna á suðvesturhorni landsins þar sem slíkt leysir ekki vanda sjúkraflutninga á Suðurlandi m.a. vegna langra vegalengda í umdæminu og fjarlægðar frá Landspítalanum háskólasjúkrahúsi í Reykjavík.

Úrræði í húsnæðismálum

Hvatt er til þess að áfram verði unnið að **mismunandi úrræðum** í samvinnu við sveitarfélögin samkvæmt stefnu stjórnvalda í **húsnæðismálum**.

Löggæsla

Ljóst er að **efla þurfi löggæslu** enn frekar, þrátt fyrir að fjármagn hafi verið aukið á síðustu árum. Nauðsynlegt er að stækka það svæði sem nýtur sólarhringsþjónustu þar sem ekki eru bakvaktir. Vakin er athygli á að erfitt hefur verið að ráða menntaða lögreglumenn til starfa og ljóst þykir að skoða þurfi alvarlega mannaflapörf lögreglunnar m.a. vegna styttingar vinnutíma og hvernig sé hægt að mæta henni með lögreglumenntuðu starfsfólki. Þá er lögð áhersla á að mikilvægt sé að styrkja frekar löggæslu í Vestur-Skaftafellssýslu.

Sigurhæðir – velferðarverkefni

Sigurhæðir sinna mikilvægri þjónustu við þolendur kynbundins ofbeldis á Suðurlandi. Markmið verkefnisins eru að bjóða konum búsettum á Suðurlandi sem orðið hafa fyrir kynbundnu ofbeldi öruggan vettvang og aðstoð fagfólks til að vinna úr áföllum, að efla samstarf milli aðila sem veita þolendum kynbundins ofbeldis þjónustu á Suðurlandi og að auka vitund og þekkingu á kynbundnu ofbeldi meðal almennings, fagaðila og samstarfsaðila í verkefninu með þjálfun og fræðslu.

Starfsemin hlaut undirbúningsstyrki frá sveitarfélögum á Suðurlandi og hvetur árþingið sveitarfélögin til að styrkja verkefnið áfram 2022, en auk þess verði verkefninu tryggt grunnfjárframlag frá sveitarfélögnum í gegnum SASS sem útfærist af stjórn SASS. Rekstur Sigurhæða hefur hingað til verið fjármagnaður með styrkjum og enn hafa engir þjónustusamningar verið gerðir. Árþing SASS 2021 **beinir því til ríkisvaldsins að nauðsynlegt sé að fjármagn fái til lengri tíma svo hægt verði að bregðast við aukinni þörf, tryggja starfseminni eðlilegt starfsumhverfi og þolendum kynbundins ofbeldis öruggt aðgengi að þjónustunni.**

Farsæld barna og umdæmisráð í barnavernd

Ársþing SASS fagnar þeim framfararskrefum sem stigin hafa verið í málefnum barna og þjónustu við þau, en leggur einnig áherslu á mikilvægi þess að **stuðningur og nægt fjármagn sé tryggt til að kerfisbreytingar gangi farsællega fram**. Þar er náið samstarf milli sveitarfélaga og ríkis nauðsynlegt.

Málefni fatlaðra

Athygli er vakin á því að **rekstur málaflokks fatlaðs fólks á Suðurlandi er mjög fjársveltur** og að ekki hefur náðst að byggja upp búsetuúrræði í samræmi við þörf. Aukin eftirspurn eftir NPA samningum er auk þess fjárfrekur þáttur sem nauðsynlegt er að mæta, enda hafa með þeim auknar skyldur verið lagðar á sveitarfélögin án þess að nægt fjármagn fylgi. Mælist er til þess að lokið verði endurskoðun á skýrslu Haraldar Línalds sem fyrst og niðurstöður nýttar til að bæta núverandi kerfi.

Sveitarfélögin eru hvött til að kynna sér styrkmöguleika í gegnum Framkvæmdarsjóð Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga vegna úrræða sem í boði eru fyrir verkefni í þessum málaflokki.

Afhendingaröryggi orku

Staða mála er alvarleg er varða afhendingaröryggi orku og aðgengi að þriggja fasa rafmagni. Krafa þess eðlis var lögð fram á ársþingi SASS árið 2018 en sums staðar á Suðurlandi er staðan enn óbreytt og **stendur í vegi fyrir atvinnuuppbyggingu** í landshlutanum.

Störf án staðsetningar

Skorað er á ríkisstjórn að **samræma verklag** innan stofnana þegar kemur að **skilgreiningu starfa án staðsetningar** og að ákveðið verði að þau skuli bundin við landsbyggðirnar. Til að **fjölga störfum á landsbyggðinni og auka fjölbreytni þeirra** þarf annars vegar að staðsetja nýjar ríkisstofnanir strax úti á landi, og hins vegar að í þeim tilfellum þar sem verkefni tengd starfi eru úti á landi skal skilyrða staðsetningu starfs í viðkomandi sveitarfélagi.

Óljós markmið um að ákveðið hlutfall starfa skuli auglýst sem án staðsetningar innan ákveðins tíma eru **ekki að þjóna tilgangi sínum**. Þess í stað væri eðlilegra að forstöðumönnum verði gert skylt að rökstyðja sérstaklega hvers vegna starf geti ekki flokkast án staðsetningar.

Brýnt er á að **ríkjandi viðhorfum forstöðumanna ríkisstofnana** gagnvart dreifingu starfa á landsbyggðinni **verði breytt**. Í skýrslunni *Störf án staðsetningar – Staða og framtíðarhorfur*, sem gefin var út af fjármála- og efnahagsráðuneytinu í ágúst 2021 kom m.a. fram að 63% ríkisstofnana töldu mjög eða frekar ólíklegt að ráðið yrði í starf án staðsetningar á næstu 24 mánuðum.

Fjarskiptainnvíðir

Á liðnum árum hefur verið unnið hörðum höndum að því að **byggja upp öfluga fjarskiptainnvíði um allt land**. Nauðsynleg tækni er til staðar og samfélagið hefur öðlast mikla reynslu af fjarvinnu á tímum COVID-19 heimsfaraldursins, þess er krafist að gripið sé tafarlaust til aðgerða til að bæta þessa stöðu og leggja skal áherslu á að þess konar vinnufyrirkomulag gæti nýst víðar, s.s. í starfi frumkvöðla og fyrirtækja í nýsköpun, sér í lagi þeirra er starfa í hugverkaiðnaði.

Matvælaframleiðsla og skógrækt

Mikil **sóknarfæri er í ylrækt og matvælaframleiðslu** þar sem kjörskilyrði eru til staðar í landsfjórðungnum, þ.m.t. viðeigandi reynsla og þekking á landbúnaði og sjávarútvegi og útflutningshöfn í Þorlákshöfn. Einnig er bent á að skógrækt er vaxandi atvinnugrein á Suðurlandi en huga þarf sérstaklega að **nýtingu afurða skóganna og stuðla að aukningu skógræktar** á svæðinu í ljósi umræðu um loftslagsmál. Til að nýta þessi sóknarfæri í matvælaframleiðslu og skógrækt sem best, er mikilvægt að efla samstarf fyrirtækja í landshlutanum við háskólastofnanir og styrkja stöðu háskóla sem starfa á Suðurlandi. Takist þetta er hægt að fjölga störfum sem krefjast fag- og háskólamenntunar.

Nýsköpun

Ársþing SASS **fagnar aðgerðum ríkisins tengdum nýsköpun úti á landi, s.s. tilkomu Lóu sjóðs** sem veitir nýsköpunarstyrki fyrir landsbyggðina. Hækka þyrfti þó heildarupphæð sjóðsins og leyfa lengri verkefni en til eins árs þar sem uppbyggingarverkefni, sérstaklega þau sem byggja á hátækni, eru mjög dýr og tímafrek.

Þingið gerir líka athugasemd að við síðustu úthlutun úr Matvælasjóði fékk höfuðborgarsvæðið 27% alls fjár. Á sama tíma var úthlutað eingöngu 15% af heildinni til Suðurlands. Þess er krafist að við úthlutun úr slíkum sjóðum verði gætt þess að **styrkir fari á staði þar sem verðmætasköpun á sér raunverulega stað**. Í framhaldi af þessu skal einnig leggja mikla áherslu á að **nýsköpunarverkefni í fjarlækningum verði unnin úti á landi**, enda er aðaltilgangur fjarlækninga að tengja sjúklinga á landsbyggðinni við heilbrigðisþjónustu sem er að mestu leyti staðsett á höfuðborgarsvæðinu. Þannig er hægt að tryggja að nýjar lausnir, sem til verða í þessum verkefnum, gagnist fólki sem þarf á þeim að halda.

Mikilvægt er að horfa á Suðurland sem eitt atvinnusvæði og líta á landsfjórðunginn í heild sinni við ákvarðanatöku um framtíðaruppbyggingu atvinnulífs á svæðinu.

Menntun

Brýnt er að ríki og sveitarfélög taki höndum saman við að **hækka hlutfall háskólamenntaðra** á svæðinu. Ítrekað hefur verið sýnt fram á að hlutfall háskólamenntaðra á Suðurlandi er talsvert undir landsmeðaltali sem gefur vísbendingar um lýðfræðilega veikleika sem mikilvægt er að bregðast við. Einnig hefur verið sýnt fram á að **hlutfall stöðugilda á vegum ríkisins á Suðurlandi er það lægsta á landinu** en framboð fjölbreyttra starfa sem krefjast háskólamenntunar er ótvírætt mikilvægur liður í að hækka þetta hlutfall.

Stjórn er falið að skipa starfshóp um **hækkað menntunarstig á Suðurlandi** sem skili tillögum fyrir ársþing 2022. Viðfangsefni starfshópsins verði að leita leiða til að styrkja vettvang náms, rannsókna og þróunar á Suðurlandi. Tilgreindar verði mikilvægar staðsetningar ólíkra starfsstöðva á Suðurlandi og **leiðir til að auðga samskipti og samstarf** á slíkum vettvangi.

Framboð og aðgengi að háskólamenntun

Ársþing SASS 2021 leggur áherslu á að **jöfnuð verði tækifæri til náms, óháð búsetu**.

Ljóst er að framboð af námi á háskólastigi sem kennt er í fjarnámi er afar breytilegt milli skóla. Þannig er einungis lítill hluti náms innan **Háskóla Íslands**, stærsta háskóla landsins, í **boði í fjarnámi**. Skólinn er eftirbátur annarra en ætti sannarlega að vera í fararbroddi. **Þörf er á hugarfarsbreytingu** enda er raunin sú að flest nám er hægt að kenna í fjarnámi með staðlotum. Í ljósi þess er eðlileg krafa að háskólar rökstyðji sérstaklega hvers vegna ákveðin námskeið geti ekki verið kennd í fjarnámi. Skorað

er á mennta- og menningarmálaráðherra að beita sér í málinu og **tryggja háskólum nauðsynlegan stuðning og fjármagn til að nútímavæða kennsluhætti og auka framboð fjarnámsleiða.**

Það er staðreynd að fjarnemar beri meiri kostnað af sínu námi en þeir nemendur sem búa nær sínum skóla, þar sem þeir greiða sérstaklega fyrir lesaðstöðu og próftöku, sem aftur ýtir undir ójöfnuð. Ársþingið skorar á ríkisstjórn Íslands að samræma þann kostnað sem nemendur bera svo **jafnræði sé milli nemenda í fjar- og staðnámi.**

Lagt er til að farið verði í vinnu við að **greina mögulega samstarfsfleti við bæði innlenda og erlenda háskóla** um nám sem hefur beina tengingu við svæðið og styður við rannsóknir og atvinnulíf á Suðurlandi, með það fyrir augum að **efla nám á háskólastigi í heimabyggð.**

Miðlun upplýsinga til nýbúa

Brýnt er að hagnýtar upplýsingar til nýbúa á svæðinu verði gerðar áberandi og aðgengilegar. Ötullega hefur verið unnið að vinnslu gagnagrunna fyrir nýbúa til að auðvelda þeim aðlögun að íslensku samfélagi. Þar má nefna verkefni New in Iceland og Fjölmeningarsetur sem hvoru tveggja hafa það markmið að auðvelda nýbúum að setjast að á Íslandi og veita þeim aðstoð og upplýsingar.

Lagt er til að sendi **könnun** til sveitarfélaganna á Suðurlandi þar sem kannað verði með hvaða hætti sé verið að **leiðbeina nýbúum og auðvelda þeim að setjast að.** Að lokinni greiningu niðurstaðna er stjórn SASS falið að meta hvort ástæða sé til að útbúa leiðbeiningar til sveitarfélaganna til að samræma upplýsingagjöf.

Skjálftinn – hæfileikakeppni grunnskóla á Suðurlandi

Lagt er til við stjórn SASS að **Skjálftinn – hæfileikakeppni grunnskóla á Suðurlandi** verði skilgreint sem áhersluverkefni til næstu þriggja ára.

Skjálftinn fór fram í fyrsta skipti árið 2020. Keppnin er byggð á hugmyndafræði Skrekks sem hefur verið haldin í Reykjavík undanfarin 30 ár. Öllum skólum með unglingadeild í Árnessýslu var boðin þátttaka í verkefninu. Þrátt fyrir að samkomutakmarkanir vegna heimsfaraldurs hafi haft áhrif á skipulag verkefnisins náðist engu að síður að ljúka því.

Lagt er til að hluti árlegs kostnaðar við verkefnið verði fjármagnað sem áhersluverkefni á vegum SASS. Keppnin er í góðu samræmi við áherslur **Sóknaráætlunar Suðurlands 2020-2024**, s.s. að **bæta rými til listsköpunar og fjölgun menningartengdra viðburða** á Suðurlandi. Með því að skilgreina keppnina sem áhersluverkefni gæfist grundvöllur til að byggja hana upp og þróa sem framtíðarverkefni.

Sinfóníuhljómsveit Suðurlands

Lagt er til við stjórn SASS að **stofnun Sinfóníuhljómsveitar Suðurlands** verði skilgreind sem áhersluverkefni til næstu þriggja ára.

Ljóst er að árlegt 10 m.kr. framlag ráðuneytisins nær ekki upp í helming þess kostnaðar sem fellur til við verkefnið. **Ársþingið skorar því á mennta- og menningarmálaráðherra að veita verkefninu hærra framlag en þegar var búið að samþykka** svo af því megi verða.

Aðildarsveitarfélög SASS eru jafnframt hvött til þátttöku í verkefninu sem er í góðu **samræmi við áherslur Sóknaráætlunar Suðurlands 2020-2024.**

Heimavist við Fjölbrotaskóla Suðurlands

Því er fagnað að samningar hafi tekist um rekstur heimavistar við FSu. Mikilvægt er að **reksturinn sé tryggður til framtíðar** og því hvetur ársþingið stjórnendur FSu að leitast eftir langtímasamning um heimavistina og að herbergjum verði fjölgað.

Garðyrkjuskólinn

Skorað er á stjórnvöld að **tryggja framtíð starfsmenntanáms garðyrkjunnar á Íslandi**. Stjórnvöld hafa lagt áherslu á að hefja iðn- og starfsmenntanám til vegs og virðingar og þá verður ekki við það unað að staða starfsmenntanáms garðyrkjunnar sé vafa undirorpin. Mikilvægt er að starfsmenntanáminu **sé tryggð örugg aðstaða í húseignum á Reykjum**, enda verður ekki hægt að kenna garðyrkju án húsakosts og svæðis til ræktunar.

Hlutverk landshlutasamtaka

Skorað er á samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra að **skýra nánar hlutverk og skyldur landshlutasamtaka** með lúkningu og framlagningu á frumvarpi, á grunni skýrslu starfshóps um stöðu og hlutverk landshlutasamtaka.

Skorað á ráðherra atvinnumála að framfylgja eigin yfirlýsingum um stuðning við sóknaráætlanir landshluta, eftir niðurlagningu Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands. Að það stuðningskerfi frumkvöðla og atvinnulífs sem hefur verið byggt upp í landshlutunum sé metið að verðleikum og viðurkennt sem hluti af stoðkerfi atvinnuþróunar og nýsköpunar í landinu.

Tekjustofnar sveitarfélaga

Mikilvægt er að **styrkja tekjustofna sveitarfélaga og tryggja fjárhagslega sjálfbærni** þeirra enda standa núverandi tekjur ekki undir þeim lögboðnu verkefnum sem ríkið hefur falið þeim. Áfram skal vinna að **endurskoðun á reglum Jöfnunarsjóðs**. Þess er krafist að ríkið bregðist við ákalli sveitarfélaganna um að þeim verði markaður aukinn tekjustofn en með því má tryggja fjárhagslega sjálfbærni þeirra.

Áfangastaðastofa

Ársþingið staðfestir samning samtakanna við ANR um stofnun áfangastaðastofu og einnig drög að samningi á milli SASS og Markaðsstofu Suðurlands um að sinna verkefnum stofunnar.

Framlög ríkisins til Sóknar- og Byggðaáætlunar

Með breyttri skiptareglu Sóknaráætlana, sem tók gildi 2020, **lækkaði árlegt framlag SASS um tæplega 16 m.kr.** frá 2019. Lækkað framlag hefur áhrif á hversu mikið Sóknaráætlun Suðurlands getur stutt við samfélagið í landshlutanum. Sumarið 2020 þegar ríkið ákvað að veita auknu fjármagni til Sóknaráætlana vegna COVID-19 var ljóst að áhrif veirunnar voru strax mikil á Suðurlandi enda varð tekjufallið hjá ferðaþjónustunni í landshlutanum algjört í upphafi faraldursins. Af þeirri ástæðu m.a. fengu samtökin aukið fjárframlag frá ríkinu það ár eða 36 m.kr. Árið 2021 kom einnig viðbótarframlag til landshlutasamtaka frá ríkinu en þá skiptust 100 m.kr. á milli 8 landshlutasamtaka, hver samtök fengu 12,5 m.kr. Þrátt fyrir það er framlag ríkisins til Sóknaráætlunar Suðurlands fyrir árið 2021 að nálgast framlagið sem veitt var árið 2015. Ársþing SASS áréttar **mikilvægi Sóknaráætlunar Suðurlands fyrir sunnlenskt samfélag**. Tekið var tillit til þessara sérstöku aðstæðna sumarið 2020 við úthlutun

ríkisins enda áhrif COVID-19 mikil frá byrjun faraldursins. Ársþingið telur þó forsendur skiptareglu frá 2019 brostnar og að nauðsynlegt sé að **endurskoða regluna eða bæta við verulegu fjármagni til landshlutans**. Skorað er á samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra að endurskoða reiknireglu við skiptingu fjármagns milli sóknaráætlunarsvæða.

Framlög ríkisins til **atvinnuráðgjafar**, en landshlutasamtökin eru með samning um þetta verkefni við Byggðastofnun, hafa rýrnað verulega á síðustu árum. Breyting á launavísitölu er 56% á árabílinu 2015 til 2021 en framlagið hefur einungis hækkað um 20%. Eigi atvinnuráðgjöf að standa undir nafni er mikilvægt er að hækka framlagið strax.

Stjórn Fræðslunets Suðurlands skipað til 1 árs í senn

Aðalmaður

Ása Valdís Árnadóttir, Grímsnes- og Grafningsshr.

Varamaður

Einar Freyr Elínarson, Mýrdalshreppur

Stjórn Markaðsstofu Suðurlands til 1 árs í senn

Aðalmenn

Ásgerður Kristín Gylfadóttir, Sveitarfélaginu Hornafirði
Grétar Ingi Erlendsson, Sveitarfélagið Ölfus

Varamenn

Ása Valdís Árnadóttir, Grímsnes- og Grafningsshr.
Friðrik Sigurbjörnsson, Hveragerðisbær

Fagráð Upplýsingamiðstöðvar Suðurlands til 1 árs í senn

Aðalmaður

Ásta Berghildur Ólafsdóttir, Ásahreppur

Varamaður

Sæmundur Helgason, Sveitarfélagið Hornafjörður

Tilnefningar SASS í skólanefnd Framhaldsskóla Austur-Skaftafellssýslu á Höfn í Hornafirði

Aðalmenn

Heiða Guðný Ásgeirsdóttir, Kirkjubæjarklaustur
Sæmundur Helgason, Sveitarfélagið Hornafjörður

Varamenn

Bjarki Guðnason, Kirkjubæjarklaustur
Ragnhildur Jónsdóttir, Sveitarfélagið Hornafjörður

Kjörnefnd SASS

Aðalmenn

Kristján S. Guðnason, Sveitarfélagið Hornafjörður
Bjarki Guðnason, Skaftárhreppur
Elís Jónsson, Vestmanneyjabær
Anton Kári Halldórsson, Rangárþing eystra
Ingibjörg Harðardóttir, Grímsnes- og Grafningsshr.
Valgerður Sævarsdóttir, Bláskógabyggð
Helgi Haraldsson, Sveitarfélagið Árborg
Aldís Hafsteinsdóttir, Hveragerðisbær

Varamenn

Bryndís B. Hólmarsdóttir, Sveitarfélagið Hornafjörður
Drífa Bjarnadóttir, Mýrdalshreppur
Helga Jóhanna Harðardóttir, Vestmannaeyjabær
Haraldur Eiríksson, Rangárþing ytra
Arna Ír Gunnarsdóttir, Sveitarfélagið Árborg
Björgvin Skapti Bjarnason, Skeiða- og Gnúpverjahr.
Árni Eiríksson, Flóahreppur
Eypór H. Ólafsson, Hveragerðisbær

Steinar Lúðvíksson, Sveitarfélagið Ölfus
Formaður: Aldís Hafsteinsdóttir, Hveragerðisbær
Varaformaður: Kristján S. Guðnason, Sv. Hornafj.

Gestur Þór Kristjánsson, Sveitarfélagið Ölfus

Stjórn SASS

Aðalmenn

Ásgerður K. Gylfadóttir, Sveitarfélagið Hornafjörður
Einar Freyr Elínarson, Mýrdalshreppur
Lilja Einarsdóttir, Rangárþing eystra
Jóna Sigríður Guðmundsdóttir, Vestmannaeyjabær
Arna Ír Gunnarsdóttir, Sveitarfélagið Árborg
Ari Björn Thorarensen, Sveitarfélagið Árborg
Helgi Kjartansson, Bláskógabyggð
Friðrik Sigurbjörnsson, Hveragerðisbær
Grétar Ingi Erlendsson, Sveitarfélagið Ölfus

Varamenn

Kristján S. Guðnason, Sveitarfélagið Hornafjörður
Bjarki Guðnason, Skaftárhreppur
Njáll Ragnarsson, Vestmannaeyjabær
Björk Grétarsdóttir, Rangárþing ytra
Eggert Valur Guðmundsson, Sveitarfélagið Árborg
Brynhildur Jónsdóttir, Sveitarfélagið Árborg
Ása Valdís Árnadóttir, Grímsnes- og Grafningshr.
Bryndís Eir Þorsteinsdóttir, Hveragerðisbær
Jón Páll Kristófersson, Sveitarfélagið Ölfus